

naturligt Forhold ind ved disse Sagers Behandling; men dersom man forkaster dette, dersom man lader det blive staaende ved den tidligere Tilstand, da er det ganske vist, at den har den Bepvæmmelighed for Ministeriet, at dette er eneraadigt med Hensyn til at tage Bestemmelser, i saa Henseende, fastsætte Pensioner og deres Størrelse, og tage Bestemmelse med Hensyn til Forpagtninger, ja endog med Hensyn til Arv og Eiendommens Afhændelse. Ministeriet har i den Henseende en meget vidtudstrakt Myndighed. Naar derimod Lovforslaget blev til Lov, vilde man jo, forekommer det mig, være kommen til det Standpunkt, som Alle ønske, nemlig, at enhver Bestemmelse, som maatte angaae blivende gjældende Regler med Hensyn til disse Forhold, de kirkelige Forhold, kun kan komme frem i Skikkelse af Lov, altsaa med Samtykke af Rigsdagen, og at altsaa Forandringer deri ikke kunne skee eneraadigt fra Ministeriets Side, men at Anvendelsen i det Enkelte, forsaavidt det medførte Udgifter, skulde kræve Tilslutning og Bevilling af Rigsdagen. Dette anseer jeg for at være Noget, som man maa indrømme at være en meget betydelig forandret Stilling fra det Nuværende og som en saadan, der efter min Mening væsentlig vil fyldestgjøre, hvad man har ønsket, men som selvfølgelig i enkelte Punkter vil afvige derfra. — Hvad jeg blot til Slutningen skal anføre, er, at der vistnok i Lovforslaget kun er Tale om Landsbypresterenes Lønning, men jeg troer, at det fra alle Sider vil erkjendes, at der i høi Grad er Trang til en Forandring med Hensyn til Kjøbstæderne og navnlig Kjøbenhavn. Denne kan imidlertid først finde Sted efter nærmere Undersøgelse og Forhandling med vedkommende Communer derom, hvad der jo er omtalt her i Lovforslaget. Det er Ministeriets Agt at indlede denne Undersøgelse saasnart som muligt for at kunne bringe dette Forhold i Samklang med, hvad det foreliggende Lovforslag omhandler. En Sag af meget stor Betydning er Doffer og Accidentser. Hvad disse angaaer, da forekommer det mig, som det fra flere Sider er blevet fremstillet, at den Omstændighed, at man har stillet Forslaget paa denne Maade, maatte være Noget, der, seet fra Befolkningens Stand-

punkt, maatte ansees for et meget væsentligt Fremskridt, saa at det maa siges, at Sagen nu er behandlet paa en ganske anden; og — kan man sige — mere liberal Maade, end Tilfældet har været ved de tidligere med Hensyn til denne Sag foreliggende Forslag. Tidligere er man jo gaaet ud fra, at ved deres Afkæffelse skulde der have en Afsløsningssum derfor, og at denne skulde kunne inddrives ved Tvang. Naar man nu her er gaaet ind paa at opheve Tvangen i saa Henseende, saa er det ganske vist, at et ikke ganske ringe Beløb gaaer bort af det, der hidtil tilflød Geistlighed, — hvor Meget, er det umuligt at sige. Men naar man stiller Forholdet saaledes, at det er frivilligt, saa vil, hvad enten man formulerer det paa den ene eller den anden Maade, Følgen ganske sikkert blive den, at en betydelig Deel gaaer bort, og jeg seer derfor ikke, at man i saa Henseende kan ordne dette Punkt paa en liberalere Maade, end skeet er her. Anderledes stiller Sagen sig i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne. Der udgjøre disse Indtægter en meget betydelig Deel af Lønningen, og da Præsterne der mangle de andre Indtægter, som Præsterne paa Landet have, vil dette medføre, at Forholdet vil stille sig ganske anderledes end paa Landet med Hensyn til at fordre et vist Tilflud fra Kommunen. Forudsat at det foreliggende Lovforslag gaaer igjennem, vil jeg, saasnart dette Maal er naaet, ansee det for høist nødvendigt strax at gjøre Skridt til en Omordning af Kjøbstadaldene, for om muligt at bringe det saa vidt, at der allerede i næste Rigsdagsamling vil kunne forelægges et Lovforslag derom.

Formanden: Da der endnu er indtegnat 8 Talere, skal jeg herved afbryde Forhandlingerne for idag og forbeholde mig at fortsætte dem imorgen. I Forbindelse hermed skal jeg bemærke, at hvis Forhandlingen af dette Lovforslag ikke skulde blive bragt tilende imorgen, vil Fortsættelsen deraf dog ikke skee paa Lørdag, men først paa Mandag. Da der nemlig paa Grund af Forhindringer for nogle Ministres Vedkommende ikke vil være Mulighed for paa Mandag at tage de øvrige tilbagestaaende Lovforslag til Behandling i en saadan Forbin-